

DWUDZIESTOLECIE MIĘDZYWOJENNE

Wprowadzenie

DWUDZIESTOLECIE MIĘDZYWOJENNE

**Jak sama nazwa wskazuje,
epoka obejmuje czas
między I i II wojna światową
1918-1939**

Początkowy entuzjazm epoki wynikający z odzyskania wolności szybko prysł, a pamięć o wydarzeniach I wojny światowej i rewolucji bolszewickiej w Rosji sprawiły, że dwudziestolecie międzywojenne to czas niepokoju, chaosu, myśli katastroficznych, niepewności. To także czas kryzysu ekonomicznego, spowodowanego niepowodzeniami na giełdzie nowojorskiej. Ponadto groziło widmo kolejnego konfliktu zbrojnego, który nadszedł w 1939 roku.

FILOZOFIA

egzystencjalizm - dotyczył głównych problemów związanych z istnieniem człowieka, jego wolnością i odpowiedzialnością, sensem istnienia oraz problemem nieuchronnej śmierci. Cechował go irracjonalizm i pesymizm. Zaprzeczał także istnieniu Boga.

katastrofizm - zakładał zbliżającą się katastrofę, koniec cywilizacji.

behawioryzm - skupiał się na zachowaniach ludzkich, które są obserwowalne. Zakładał, że są one uwarunkowane przez pochodzenie i środowisko, w którym człowiek się wychowywał.

SZTUKA

Sztuka dwudziestolecia międzywojennego była bardzo zróżnicowana, stanowiła reakcję na tendencje kulturowe, społeczne i polityczne. Odrzucono antyczne naśladownictwo natury, dostrzec można liczne zmiany i eksperymenty artystyczne. Dominował w niej ekspresjonizm i abstrakcja.

Stanisław Ignacy Witkiewicz, „Kuszenie św. Antoniego II”,
https://pl.wikipedia.org/wiki/Stanis%C5%82aw_Ignacy_Witkiewicz#/media/Plik:Witkacy_Kuszenie_sw_A_2.jpg, domena publiczna [dostęp 26.08.2023].

Cechy literatury

- nowatorstwo i eksperymenty językowe
- łamanie form literackich
- pojawiły się awangardowe style: dadaizm, kubizm, futuryzm i surrealizm
- refleksje nad kondycją świata
- tematyka społeczna, polityczna
- krytyka rzeczywistości
- nawiązania do innych dzieł
- pojawiła się ironia i groteska
- związek literatury z rzeczywistością

Ugrupowania poetyckie

Skamander - to grupa bezprogramowa, jej przedstawiciele negowali poetykę epoki poprzedniej, opowiadali się po stronie codzienności, potoczności, wprowadzali elementy ironii (Julian Tuwim, Jan Lechoń, Kazimierz Wierzyński i Antoni Słonimski).

Futuryści - grupa negująca tradycję i autorytety, jej członkowie zrezygnowali z reguł gramatycznych, ortograficznych i interpunkcyjnych. Stosowali pismo fonetyczne, a ich celem była prowokacja. Skupiali się na nowoczesności, technologii i przyszłości (Tytus Czyżewski, Bruno Jasieński, Stanisław Młodożeniec, Anatol Stern).

Awangarda Krakowska - jej zwolennicy głosili kult 3xM - (miasto, masa, maszyna) - apoteoza cywilizacji, nowoczesności. Uważali, że artysta nie jest natchnionym mistrzem a konstruktorem, a tworzenie literatury to ciężka praca, stosowali nowatorską metaforę (Tadeusz Peiper, Jan Brzękowski, Julian Przyboś, Adam Ważyk).

Motywy

- rewolucji
- dworu
- miłości
- śmierci
- buntu pokoleniowego
- dojrzewania
- ojczyzny
- przyjaźni
- labiryntu
- wyboru
- relacji społecznych

